

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas

Publicēts: 02.04.2020.

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas

- [Likumdošana](#)
- [Natura 2000](#)

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (ĪADT) ir ģeogrāfiski noteiktas platības, kas atrodas īpašā valsts aizsardzībā, lai aizsargātu un saglabātu dabas daudzveidību - retas un tipiskas dabas ekosistēmas, aizsargājamo sugu dzīves vidi, savdabīgas, skaistas un Latvijai raksturīgas ainavas, ģeoloģiskos un ģeomorfoloģiskos veidojumus, dendroloģiskos stādījumus un dižkokus, kā arī sabiedrības atpūtai, izglītošanai un audzināšanai nozīmīgas teritorijas. Pavisam Latvijā ir 682 ar likumu vai Ministru kabineta noteikumiem apstiprināta īpaši aizsargājama dabas teritorija.

Aizsargājamās teritorijas iedala šādās kategorijās:

[Dabas rezervāti](#) ir cilvēku darbības neskartas vai mazpārveidotas teritorijas, kurās tiek nodrošināta dabisko procesu netraucēta attīstība, lai aizsargātu un izpētītu retas vai tipiskas ekosistēmas un to sastāvdaļas. Latvijā ir izveidoti 4 dabas rezervāti: Moricsalās (1912), Griņu (1936), Krustkalnu (1977) un Teiču rezervāts (1982).

[Nacionālie parki](#) ir plaši apvidi ar nacionāli nozīmīgiem izciliem dabas veidojumiem, cilvēka darbības neskartām vai mazpārveidotām ainavām, biotopu daudzveidību, kultūras un vēstures pieminekļu bagātību. Līdztekus dabas aizsardzībai, nozīmīgu vietu ieņem zinātniskā izpēte, izglītošana un atpūtas organizēšana. Latvijā ir 4 nacionālie parki: Gaujas nacionālais parks (1973), Ķemeru nacionālais parks (1997), Slīteres nacionālais parks (1999) un Rāznas nacionālais parks (2007).

[Biosfēras rezervāti](#) ir plašas teritorijas, kurās atrodas starptautiski nozīmīgas ainavas un ekosistēmas. To mērķis ir nodrošināt dabas daudzveidības saglabāšanu un veicināt teritorijas ilgtspējīgu attīstību. 1997. gadā Latvijā ir izveidots Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāts. Tas ir iekļauts starptautiskajā biosfēras rezervātu tīklā.

[Dabas parki](#) ir teritorijas, kas pārstāv noteikta apvidus dabas un kultūrvēsturiskās vērtības, un ir piemērotas sabiedrības atpūtai, izglītošanai un audzināšanai. Latvijā ir 42 dabas parki, no kuriem pazīstamākie ir Engures ezera dabas parks, Tērvetes dabas parks un dabas parks "Daugavas loki".

[Dabas pieminekļi](#) ir atsevišķi, savrupi dabas veidojumi: aizsargājami koki, dendroloģiskie stādījumi, alejas, ģeoloģiskie un ģeomorfoloģiskie dabas pieminekļi un citi dabas retumi, kam ir zinātniska, kultūrvēsturiska, estētiska vai ekoloģiska vērtība. Latvijā tiek aizsargāti 206 ģeoloģiskie un ģeomorfoloģiskie dabas pieminekļi, 89 dendroloģiskie stādījumi un 60 alejas.

[Dabas liegumi](#) ir cilvēka darbības mazpārveidotas vai dažādā pakāpē pārveidotas dabas teritorijas, kas ietver īpaši aizsargājamas savvaļas augu un dzīvnieku sugu dzīvotnes un īpaši aizsargājamus biotopus. Latvijā pavisam ir 260 dabas liegumi.

[Aizsargājamās jūras teritorijas](#) ir vietas Latvijas Republikas teritoriālajā jūrā, ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā vai kontinentālajā šelfā, kuras izveidotas īpaši aizsargājamo biotopu un īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu, kā arī migrējoši putnu nozīmīgu barošanās un ziemošanas vietu aizsardzībai. Latvijā ir izveidotas 7 aizsargājamās jūras teritorijas.

[Aizsargājamo ainavu apvidi](#) ir teritorijas, kas izceļas ar savdabīgu vai daudzveidīgu ainavu un īpašu skaistumu. To mērķis ir

aizsargāt un saglabāt Latvijai raksturīgo kultūrvidi un ainavu tās daudzveidībā, kā arī nodrošināt sabiedrības atpūtai un tūrismam piemērotas vides saglabāšanu un dabu saudzējošu metožu pielietošanu. Latvijā ir 9 aizsargājamo ainavu apvidi.

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas tiek izveidotas un apsaimniekotas saskaņā ar likumu "[Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām](#)" un "[Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi](#)".

Plašāka informācija par katru no īpaši aizsargājamām dabas teritorijām pieejama [Dabas aizsardzības pārvaldes mājas lapā](#)

<https://www.varam.gov.lv/lv/ipasi-aizsargajamas-dabas-teritorijas-1>